

Publicerad 1 augusti 2011
Uppdaterad 1 augusti 2011

Fredrik Norén, marinbiologisk forskare, samlar upp havsvatten utanför Lysekil för analys.

Bild: Stefan Berg

Stora hotet finns under ytan

Plastpåsar, smörbyttor och ölburkar flyter runt på havets yta. Men det synliga skräpet är inte värst – under ytan hotar små partiklar att förstöra havsmiljön.

Relaterat

Skärp under havsytan har hittills varit ett så gott som utforskat område. Men nu har ett forskarlag på tre personer med bas i Lysekil börjat undersöka vilka partiklar som döljer sig under ytan.

- Vi har pinsamt dålig koll på vad som finns i havet jämför med på land. Och ju mindre partiklar, desto mindre har man tittat på det. Bland annat för att det är svårt och dyrt, säger Fredrik Norén, en av de marinbiologiska forskarna på N-research i Lysekil.

Från 22 stränder runt Sveriges kust har hans kollega Kerstin Magnusson samlat in havsvatten för filtrering och analys.

I proverna fanns mer skräp än hon kunde ana. Bland annat hittades blå plastfibrer som skulle kunna vara från fiskeredskap, nylonbitar, polyeten och en hel del textilfibrer – produkter som alla är tillverkade av människor.

Men framför allt fanns svarta, klotrunda, blänkande partiklar.

- De kommer från förbränning av sopor och borde verkligen inte finnas i havet, säger Kerstin Magnusson.

Både plast- och sotpartiklar bryts ned väldigt långsamt och kommer att vara kvar i havet i hundratals år. För blåmusslor och fiskar kan konsekvenserna bli att gälar och tarmar proppas igen.

Partiklarna kommer bland annat ut i havet via dagvattnet. Det kan handla om vägrester som asfalt och gummidäck. De skulle inte behöva hamna i havet, menar Fredrik Norén.

- Visserligen är det dyrt, men rent tekniskt går det att rena dagvattnet. Det är något man borde tänka på när man till exempel bygger nya vägar, säger han.

Men det är inte bara i havet vid strandkanten som skräpet finns. Vi åker med Fredrik Norén rakt västerut från Lysekil för att leta synligt och osynligt skräp. Cirka åtta sjömil ut möter den Jutska strömmen, som är en avstickare från Golfströmmen, den Baltiska. Resultatet av denna krock blir ett strömbälte där det i princip är helt stiltje. Där på ytan brukar skräpet samlas.

Just denna dag möts vi inte av ett synligt skräpbälte á la Stilla Oceanen. Men efter att ha åkt runt i strömbältet en stund flyter allt mer skräp förbi: en stor röd plastbit, frigolit, en hudkrämsflaska och en smörbytta.

- Inte fan är detta naturligt, säger Fredrik upprört just när ytterligare en plastpåse kommer flytande.

Och någon meter under ytan är det än värre ställt. Fredrik tar prover med sin håv och håller upp i plastburkar.

- Under ytan öppnar sig en helt annan värld. Det är där de stora miljöbovarna finns. Om fåglarna äter upp partiklarna utsätts de för väldigt mycket skräp, säger han.

Hur farligt är det?

- Vi vet inte ännu. Men vi vet att partiklarna är människoframställda och sådant ska inte finnas i havet för vi vet inte hur det påverkar. Ett första steg är att visa upp att det finns.

Ute på havet närmar sig fiskaren Simon Brorsson från Kungshamn med båten Wailet. Han styr upp längs vår babordsidan för en pratstund.

- Åk längre upp mot Ramsvik, där ser vi ofta skräp. Gummistövlar, tomma lådor och olika grejer. Och här i strömfårorna är det alltid skit, säger han på utpräglad bohuslänska.

Därefter konstaterar han att det går väldigt dåligt med fisket:

- Vi fiskar makrill på nätter och drar kräftburar på dagen. Men det finns inte mycket i dem, säger han, innan han styr skutan längre ut till havs.

Vi vänder åter in mot land. Någon timme senare är vi tillbaka i laboratoriet i Lysekil och studerar de prover vi samlat in. Det visar det sig att flera av de millimeterstora vita smulorna i burken var precis det vi misstänkte: plast.

För att vara riktigt säker testar Fredrik Norén eldprovet.

- Inget naturligt material smälter, ser ni tråden här? säger han och pekar på förstoringen på dataskärmen.

Och tillägger:

- Allt detta hittade vi bara i ett litet vattenprov. Fattar ni hur mycket det gömmer sig där under ytan.

Läs mer

- [Rosenberg utan lön](#)
- [Ny dramatisk dag på börserna](#)
- [Sålde värdelösa biljetter - fick fängelse i 2,5 år](#)

Blogga om den här artikeln

Om du kommenterar och länkar den här artikeln i din blogg, så kommer det inlägget att länkas till härifrån.

[Pinga din blogg hos Twingly för att vi skall kunna hitta den.](#)

TWINGLY

[Twingly bloggsök](#)